

**Az új Pp. jogértelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testület
2018. március 23-án tartott ülésén
elfogadott állásfoglalások¹**

34.

I. Nem lehet visszautasítani a keresetlevelet, ha a fél annak a Pp. 170. § (1)-(3) bekezdéseiben írt szerkezeti egységeit nem látta el külön címekkel, de az felismerhetően, egymástól elkülönülten tartalmazza mindhárom szerkezeti egységet.

II. A Pp. 170. § (1)-(3) bekezdései az egyes szerkezeti egységeken belül a keresetlevél tartalmi elemei vonatkozásában nem állapítanak meg sorrendet.

A keresetlevél tagolása és kötelező tartalmi elemei tekintetében a Pp. 170. §-a szigorú követelményeket támaszt. Az alperesnek a keresetlevél alapján kell majd a szintén szigorú alaki és tartalmi követelményeknek megfelelő írásbeli ellenkérelmét előadnia, és a bíróságnak is ezen, sok esetben igen terjedelmes iratanyag alapján kell dolgoznia és eligazodnia. A későbbiekben, az eljárás folyamán már nincs mód a keresetlevél további pontosítására, a homályos részeinek a tisztázására, mert a perfelvételi tárgyalás és az ott már megvalósuló anyagi pervezetés nem ezt a célt szolgálja. A miniszteri indokolás által hangsúlyozott professzionális pervitel, valamint a perkoncentráció és a felek eljárástámogatási kötelezettségének alapelve [Pp. 3. §, 4. § (1) bek.] is alátámasztja azt az álláspontot, hogy a Pp. alapján ebben a tekintetben is a korábbiaknál lényegesen nagyobb odafigyelés és precizitás várható el a felektől, illetve a jogi képviselőktől az eljárás során.

Az ismertett jogalkotói célkitűzésekre figyelemmel a gyakorlatban kérdésként merült fel, hogy a keresetlevélben hogyan kell megjeleníteni az egyes szerkezeti egységeknek, valamint az is, hogy a 170. §-ban szereplő felsorolások sorrendet is jelentenek-e a keresetlevél tartalmi elemei tekintetében. Mindezekből következik továbbá az a kérdés is, hogy a szerkezeti elemek, illetve a tartalmi elemek nem „megfelelő” feltüntetése elvezethet-e a keresetlevél visszautasításához.

A Pp. a keresetlevelet három, egymást logikus sorrendben követő szerkezeti egységre bontja (bevezető, érdemi és záró rész). A keresetlevél szerkezeti egységekre való felbontásával a jogalkotó az ismertett célok elérése érdekében a keresetlevél áttekinthetővé tételével a perek hatékony lezárását kívánta előmozdítani. A Pp.-ben szereplő szerkezeti tagolásból azonban – erre vonatkozó kifejezett jogszabályi előírás hiányában – nem következik, hogy a felperesnek minden szerkezeti egységet külön címmel kell ellátnia, elegendő, ha a keresetlevél felismerhetően, jól áttekinthetően tartalmazza mindhárom szerkezeti egységet.

A Pp. 170. §-a bekezdésenként, a már elemzett tartalmi egységek szerinti bontásban, felsorolásszerűen jeleníti meg az egyes tartalmi elemeket. E körben fontos utalni arra: a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet 46. § (1) bekezdése szerint a szakaszt és a bekezdést pontokra kell tagolni, ha a szakaszba vagy bekezdésbe foglalt mondat felsorolást tartalmaz, a felsorolás bármely két eleme között azonos logikai kapcsolat áll fenn, és ez a jogszabály áttekinthetőségét elősegíti. Az idézett szabályból következően a 170. § (1)-(3) bekezdéseiben szereplő „tagolási szabályból” (felsorolásból) önmagában nem következik az elemek sorrendisége. Ehhez további, kifejezetten a felsorolás egyes elemeinek sorrendjét kimondó rendelkezésre lenne szükség. A keresetlevélre vonatkozó rendelkezések az egyes

¹ A konzultációs testület állásfoglalásai a bíróságokra nem kötelezőek, csupán iránymutatásokat fogalmaznak meg a felmerülő kérdések lehetséges értelmezésével kapcsolatban.

tartalmi elemek kötelező sorrendjét nem mondják ki.

A keresetlevél visszautasításáról a Pp. 176. §-a rendelkezik. E § (1) bekezdés *j*) pontja egyértelmű: akkor kell visszautasítani a keresetlevelet, ha az nem tartalmazza a 170. §-ban, illetve a törvényben előírt egyéb kötelező tartalmi elemeket, illetve alaki kellékeket. Amennyiben tehát a keresetlevél mindezeket tartalmazza és csak az egyes szerkezeti egységek címének feltüntetése hiányzik, vagy az egyes szerkezeti egységeken belül a tartalmi elemek nem a felsorolás szerinti sorrendben követik egymást, a keresetlevél visszautasítására nincs mód.

[Pp. 3. §, 4. § (1) bek., 170. §, 176. §]

35.

A gyámhivatal által teljes tartalommal, de a nyomtatvány mellőzésével benyújtott keresetlevél csak akkor tekinthető szabályszerűen előterjesztettnek, ha a gyámhivatal jogi képviselővel jár el. Minden más esetben a gyámhivatalnak a keresetlevelet nyomtatványon, elektronikus úton kell előterjesztenie.

A járásbíróóság hatáskörébe tartozó ügyben jogi képviselő nélkül eljáró félnek a jogszabályban meghatározott nyomtatványon kell a keresetlevelet előterjesztenie [Pp. 246. § (1) bekezdés *a*

Amennyiben tehát a gyámhatóság a járásbíróóság hatáskörébe tartozó perben jogi képviselő nélkül eljárva nyújt be keresetlevelet, azt az e célra rendszeresített nyomtatványon kell előterjesztenie. Ha azonban a gyámhatóság a Pp. 65. §-a, 75. §-a és 244. § (3) bekezdése szerinti jogi képviselővel jár el, a keresetlevél nyomtatványon való előterjesztése nem kötelező.

[Pp. 65. §, 75. §, 244. § (3) bek., 246. § (1) bek. *a*) pont]

36.

A gondnoksági perekben kirendelt ügygondnok képviselőnek minősül, de nem vonatkoznak rá a kötelező jogi képviselet szabályai. Az ügygondnok nem az általa képviselt alperes helyett, hanem mellette jár el, a kirendelése akkor sem mellőzhető, ha az alperes jogi képviselőt bíz meg.

A Pp. 429. §-a értelmében a gondnoksági perek személyi állapotot érintő perek, amelyekben a 430. § alapján a Pp. rendelkezéseit a XXXI. és XXXII. Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A Pp. 438. § (2) bekezdése a felek jogállása és képviselete címszó alatt arról rendelkezik, hogy a perben az alperes részére a keresetlevél kézbesítésével egyidejűleg ügygondnokot kell kirendelni. A Pp. 77. § (2) bekezdése szerint a bíróság ügygondnokként ügyvédet vagy ügyvédi irodát rendelhet ki. A (3) bekezdés alapján az ügygondnokot a perben – a (4) bekezdésben foglalt kivételekkel – a per vitelére meghatalmazott jogállása illeti meg.

A hivatkozott rendelkezések értelmében az ügygondnok az alperes képviselőjének minősül, az ügygondnoki képviselet a perbeli képviselet speciális formája, az ügygondnok – speciális jogállására figyelemmel – nem minősül a Pp. értelmében jogi képviselőnek. Az ügygondnok kirendelésének garanciális jogvédelmi funkciója van, és mivel a Pp. 438. § (1) bekezdése szerint a perben az alperes teljes perbeli cselekvőképességgel rendelkezik, valamennyi perbeli cselekményt önállóan is megtehet (pl. ellenkérelmet, fellebbezést terjeszthet elő). Az ügygondnok így nem az általa képviselt alperes helyett, hanem mellette jár el. Erre tekintettel az ügygondnoki képviselet olyan kényszerképviselet, amely nem azonos sem a jogi képviselővel történő eljárás választásával, sem a kötelező jogi képviselettel. Nincs akadálya annak, hogy az alperes jogi képviselőt hatalmazzon meg, azonban az ügygondnok kirendelése – a garanciális jogvédelmi funkció érvényesülése érdekében – ekkor sem mellőzhető.

[Pp. 77. §, 429. §, 430. §, 438. §]

37.

I. Amennyiben a gyámhatóságot a perben olyan személy képviseli, akinek képviseleti joga a Ptk. 3:30. §-án, vagy önálló kiadmányozási jogon alapul, és ezt a keresetlevélben igazolja, a Pp. 431. § (4) bekezdése nem alkalmazható.

II. A Pp. 431. § (4) bekezdés kizárólag a természetes személy fél által a per vitelére adott meghatalmazásra vonatkozik, a nem természetes személy (gyámhivatal) által adott meghatalmazásra a Pp. 65. § e) pontját kell alkalmazni.

III. Az ügyész képviseleti joga jogszabályon alapul, ezért a perbeli eljárásához meghatalmazásra nincs szükség.

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (Korm.r.) 8. § (1) bekezdése szerint a gyámhivatal pert indíthat, illetve kezdeményezhet – többek között – a gondnokság alá helyezés, annak fenntartása, megszüntetése, a cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokságra változtatása, a cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezésre módosítása, a cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság esetén a gondnokolt által önállóan nem gyakorolható ügycsoportok módosítása, a választójogból való kizárás, valamint a választójogból való kizárás megszüntetése iránt.

A gondnoksági per kezdeményezésére tehát a gyámhivatalnak van hatásköre, amelyet a Korm.r. 1. § (1) bekezdés b) pontja szerint a fővárosi és megyei kormányhivatal gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatala gyakorol.

A fentiek szerint tehát a jogszabály nem az eljárásra jogosult személyt, hanem a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalt jelöli meg a hatáskör címzettjének.

Ennek megfelelően a fenti rendelkezések alapján a perbeli képviseletre meghatalmazás nélkül jogosultak a közigazgatási szervek jogszabály által képviseleti joggal, kiadmányozási joggal felruházott tisztviselői, illetve az arra hatáskörrel rendelkező személy írásbeli meghatalmazása alapján a meghatalmazott tisztségviselői. A meghatalmazás nem természetes személy féltől, hanem a hatáskörrel bíró szervtől származik akkor is, ha azt a nem természetes személy nevében eljáró (pl. szervezeti) képviselő írja alá, ezért arra vonatkozóan a Pp. 431. § (4) bekezdése nem alkalmazható.

A személyi állapotot érintő pert indító ügyész, mint absztrakt közjogi jogalany (2/2012. KMPJE) eljárási joga jogszabályon [különösen: ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény, az ügyészség közérdekvédelmi feladatairól szóló 3/2012. (I. 6.) LÜ utasítás, Pp., Ptk. stb.] alapul, nincs szükség ezért az eljáró ügyész meghatalmazására, következésképpen a Pp. 431. § (4) bekezdése e körben sem alkalmazható.

[Pp. 431. § (4) bek.]

38.

Ha a felperes keresetét panasznapon, ügyfélfogadási időben rögzítik, a nyomtatványon a következő záradékot kell elhelyezni: „[a] keresetet ügyfélfogadási időben, nyomtatványon rögzítette és a keresetlevelet aláíró felperes személyét azonosította (név) bírósági fogalmazó/titkár/bírósági ügyintéző (dátum, aláírás).”

A 20/2017. (XII. 21.) IM rendelettel módosított Bűsz. 7. § (1) bekezdése szerint a bíróság elnöke által erre a célra meghatározott ügyfélfogadási időben – de hetente legalább egy munkanapon – a jogi képviselő nélkül eljáró ügyfél által szóban előterjesztett kérelmet a bíróság elnöke által kijelölt bírósági titkár, bírósági fogalmazó vagy bírósági ügyintéző foglalja jegyzőkönyvbe. A jegyzőkönyv az ügy alapos és gyors elintézését elősegítő valamennyi adatot tartalmazza. Ha a fél a szükséges adatokat nem tudja, vagy nem akarja rendelkezésre bocsátani, ennek tényét a jegyzőkönyvben fel kell tüntetni. Ha jogszabály vagy a 18. § (2) bekezdése alapján az OBH, a Kúria, az ítéletábla vagy a törvényszék elnöke valamely beadvány előterjesztésére nyomtatványt rendszerezít, a jegyzőkönyv felvétele helyett a bírósági dolgozó a nyomtatványt tölti ki az ügyfél által rendelkezésre bocsátott vagy előadott adatok alapján.

Mindezekre tekintettel a nyomtatvány elején vagy a végén kell utalni arra, hogy az adott bíróságon került a szóbeli kereset rögzítésére sor a Pp. 246. § (2) bekezdése alapján. A jegyzőkönyvet aláírnia a fél mellett a jegyzőkönyvvezetőnek és a titkárnak/fogalmazónak/bírósági ügyintézőnek kell.

[Pp. 246. § (2) bek.]

39.

A fél eleget tesz a keresetlevél és a nyomtatványon előterjesztendő egyéb perbeli nyilatkozat előterjesztésére szolgáló nyomtatvány adattartamának megfelelő, észszerű és célszerű kitöltés követelményének, ha csak a ténylegesen pert indító felperes(ek) és alperes(ek) nevét és adatait írja be, a nyomtatványnak a többi felperesre és alperesre vonatkozó részeit pedig elhagyja (törli).

A vonatkozó jogszabályi rendelkezések [Pp. 246. §, 21/2017. (XII. 22.) IM rendelet] szerint a törvényes feltételek fennállta esetén a keresetlevelet (egyéb perbeli nyilatkozatokat) jogszabály által meghatározott nyomtatványon kell előterjeszteni. A kereset (egyéb nyilatkozat) nyomtatványon történő előterjesztésére vonatkozó kötelezettség értelemszerűen a nyomtatvány megfelelő kitöltését jelenti. Ez nem történhet másként mint úgy, hogy a nyomtatvány egyes pontjai az adott kereset (egyéb perbeli nyilatkozat) szempontjából releváns adatokkal kerülnek kitöltésre.

Más a helyzet a keresetlevél (és egyéb nyilatkozatok előterjesztésére szolgáló) nyomtatványok bevezető részének a felek nevére perbeli állására, személyes adataira vonatkozó pontjaival, amelyek potenciálisan sem lehetnek relevánsak minden keresetlevél (egyéb beadvány) előterjesztésekor. A keresetlevél (és egyéb nyilatkozatok előterjesztésére szolgáló) nyomtatvány a bevezető részében három természetes személy és három nem természetes személy felperes, továbbá három természetes személy és három nem természetes személy alperes feltüntetését teszi lehetővé a felek összes személyes adatára kiterjedően, ami a bíróságok központi honlapjáról letölthető nyomtatványokon általánosságban azok 1-12. oldalain került feltüntetésre.

Figyelemmel azonban arra, hogy a peres eljárásokat általában nem három természetes személy és három nem természetes személy felperes fogja kezdeményezni három természetes személy és három nem természetes személy alperessel szemben, a nyomtatvány megfelelő, észszerű és célszerű kitöltését az jelentheti, ha csak a ténylegesen pert indító felperes(ek) és alperes(ek) neve és adatai kerülnek beírásra, a szükségtelen részek pedig elhagyásra kerülnek. Ez a művelet a nyomtatvány megfelelő kitöltését jelenti és nem minősül a nyomtatvány adattartalma módosításának, megváltoztatásának.

[Pp. 246. §]

40.

A sajtó-helyreigazítási perekben alkalmazandó eljárási szabályokat a keresetlevél benyújtásának időpontja határozza meg. Ennek megfelelően, ha a keresetlevél 2018. január 1-jén vagy azt követően érkezik meg a bírósághoz, akkor az új Pp.-t kell alkalmazni.

A sajtó-helyreigazítási eljárásnak két jól elkülöníthető szakasza van: az első a sajtószerv felszólítása a helyreigazítás közzétételére (sajtószerv előtti kötelező előzetes eljárás szakasz). Az előzetes eljárás szabályait részben a Pp. 495. §-a, részben a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló – módosított – 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) vonatkozó rendelkezései tartalmazzák. Ha a helyreigazítás közzétételére irányuló kötelezettségét a sajtószerv határidőben nem, vagy nem a kérelemnek megfelelően teljesíti, a helyreigazítást igénylő a sajtószerv ellen pert indíthat a Pp. 496. §-a alapján (bírószági szakasz).

Az új Pp. hatálybalépését követően indult peres eljárásokban vitás volt, hogy a perre alkalmazandó szabályokat a helyreigazító közlemény sajtószerv részére történő megküldésének időpontja, vagy a helyreigazítás nem teljesítése esetén a keresetlevél benyújtásának időpontja határozza meg.

Figyelemmel arra, hogy a helyreigazítás közzétételére vonatkozó rendelkezések anyagi jogi szabályok, valamint arra, hogy a bírósági szakasz a keresetlevél benyújtásával indul meg, a bírósági eljárásra irányadó eljárásrendet, a keresetlevél benyújtásának időpontja határozza meg.

[Pp. 495-496. §]